

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

DEVELOPMENT OF PROGRAM OF ENHANCING CAPACITY OF LEARNING
MANAGEMENT ACTIVE LEARNING OF PRIMARY SCHOOL TEACHER UNDER OF
OFFICE OF THE BASIC EDUCATION

เพชรจันทร์ ภูทะวัง, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

Phetchan Phutawang, Suwat Junsuwan

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University

Corresponding Author E-mail: Phetchan16@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง 2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 374 คน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น 3. สร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง 4. นำโปรแกรมฯ ไปใช้ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 10 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ แบบทดสอบ แบบประเมินพฤติกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น PNImodified

ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3. เนื้อหา ประกอบด้วย Module 1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 3 การใช้และพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 4 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4. วิธีการพัฒนา และ 5. การประเมินผลการพัฒนา มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

*Received January 24, 2022; Revised February 7, 2022; Accepted February 8, 2022

ระดับพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาโปรแกรม; สมรรถนะ; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The research aimed to 1. Study the components and indicators of learning management Active Learning of Primary School teacher under of office of the Basic Education by 7 experts purposive sampling. 2. Study a present, desirable characteristic. There were 374 samples consisting of administrators and academic head teachers by stratified sampling. 3. Create of program for enhancing capacity of learning management Active Learning of Primary School teacher under of office of the Basic Education by 9 experts purposive Sampling. 4. Implement the effect of using of Program Used for 10 people by purposive Sampling. Tools used in data suitability assessment form, a questionnaire on current conditions. desirable conditions, interview form, focus group discussion Form, feasibility assessment form, test, behavior assessment and satisfaction assessment form. Statistics used in data analysis are percentage. mean and standard deviation and Priority Needs Index by PNImodified.

The results were as follows: Program for enhancing capacity of learning management Active Learning of Primary School teacher under of office of the Basic Education, were consisted of 1. principle, 2. objective of program, 3. content were consisted of Module 1 Design of learning management Active Learning, Module 2 Learning management Active Learning, Module 3 Use and development of media for Learning management Active Learning, Module 4 evaluation of Learning management Active Learning 4. development activities, and 5. Development evaluation is appropriate at a high-level Behavior after development was significantly higher than before development at the .05 level, and the level of satisfaction was at the highest level.

Keywords: Development of program; Competency; Learning Management Active Learning

บทนำ

การศึกษาไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร ความรู้ความคิดศิลปะวิทยาการต่าง ๆ สามารถแพร่ไปอย่างรวดเร็วเพียงชั่ววินาที ด้วยปลายนิ้วสัมผัส ผ่านเครื่องมือสื่อสารต่างๆ ทั้งในการดำรงชีวิตตั้งนั้นการจัดการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นต้น ๆ จะต้องได้รับความรู้และการปลูกฝังพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างจริงจัง เพื่อเกิดทักษะการเรียนรู้ เช่น ทักษะการคิดขั้นสูงและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือกันทำงานซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้และการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพเป็นทักษะเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีความสามารถในการปรับตัวความคิดริเริ่มและการนำตนเองการมีทักษะทางสังคมการยอมรับและเรียนรู้วัฒนธรรมอื่น มีความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเองต่อสังคมของผู้อื่นทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีจึงเป็นอีกทักษะหนึ่งในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นยุคเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างรวดเร็ว นั่นคือมนุษย์ทุกเพศทุกวัยทั้งที่อยู่ในวัยเรียน วัยทำงาน และวัยผู้สูงอายุต้องมีความรู้ความสามารถใช้เทคโนโลยีและข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับมีความรู้เท่าทันและมีความสามารถในการใช้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงเป็นประเด็นเร่งด่วนของทุกประเทศสำหรับการจัดการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต (วัชรวิภา เล่าเรียนดี และคณะ, 2560)

การพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตจากการติดตามผลการจัดการศึกษาของไทย การจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า อุปสรรคในการจัดการศึกษาที่ต้องเร่งรัดแก้ไข ได้แก่ คุณภาพครู ผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพผู้เรียน หลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ประกอบกับผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษามีหลายประการ ด้านคุณภาพการศึกษา คุณภาพของผู้เรียนต่ำกว่าเกณฑ์ สถานศึกษาไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ ด้านผลผลิตและการพัฒนาครูอาจารย์ ปัญหาการขาดแคลนครูโดยรวมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพการบริหาร และการจัดการศึกษา หน่วยปฏิบัติยังไม่มีอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัญหาขาดการพัฒนาสื่อที่มีคุณภาพ ด้านการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน ด้านการศึกษาตลอดชีวิตยังไม่เป็นวิถีชีวิตของคนในชาติ

การพัฒนาสมรรถนะครู ด้านการอบรม สัมมนา เพื่อให้เกิดสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นเป็นสิ่งจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษาอีกวิธีหนึ่ง เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าโปรแกรมการพัฒนาเป็นชุดวิชาที่ใช้ในการฝึกอบรมครู โรงเรียนประถมศึกษา สามารถที่จะ

พัฒนาให้ครูมีสมรรถนะทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นและทราบถึงระดับสมรรถนะของตนเอง (ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ) ว่าอยู่ในระดับใด มีจุดแข็งจุดอ่อนในเรื่องใดบ้าง และจะต้องพัฒนาสมรรถนะในเรื่องใดบ้าง จึงจะช่วยให้ครูสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดผลความรู้ ทักษะและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน และเป็นระบบมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร เพื่อเส้นทางความเจริญเติบโต ก้าวหน้าในสายวิชาชีพ (Career Development) ของตนเองและแนวทางการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างชัดเจน เพราะในสังคมแห่งการเรียนรู้ปัจจุบัน ครูมีปัญหา ในการจัดการเรียนรู้มากมายหลายอย่าง เช่น ไม่ได้จบการศึกษาวิชาเอกในกลุ่มสาระที่สอน มีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากภาระงานสอนมาก ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน สอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับกลุ่มสาระหลักมากกว่าสาระรอง ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรอย่างถ่องแท้ ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ขาดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนา การพัฒนาอบรมครู ไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู จึงส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกยังไม่ประสบความสำเร็จในเชิงปฏิบัติเท่าที่ควร เนื่องจากผู้สอนยังมีความเคยชินกับการสอนแบบเก่าที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher centered) ร่วมกับการขาดความรู้ความเข้าใจในการสอนแบบใหม่ที่เหมาะสมกับผู้เรียนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายในทุกวินาที การสอนแบบเดิมจะไม่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปปฏิบัติได้ดี และอาจไม่ส่งเสริมต่อสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ผู้สอนบางส่วนมักมุ่งเน้นการสอนอย่างไม่เป็นระบบแบบแผน หรือเลือกรูปแบบการสอนที่ไม่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนจึงอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายหรือเกิดทัศนคติในแง่ลบได้อีกด้วย (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2561)

จากปัญหาและความสำคัญของปัญหาการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังกล่าวข้างต้นสมควรที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าที่จัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน เพราะการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในการวัดผล ประเมินผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องอาศัยการพัฒนาครูโดยใช้โปรแกรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีสมรรถนะเพิ่มมากขึ้น โรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปสามารถนำโปรแกรมการพัฒนาครูนี้ ไปใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็น 4 ระยะ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงนำเสนอเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling Technique) จำนวน 374 คน

ระยะที่ 3 สร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 4 นำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและตัวชี้วัด แบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ มีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก แบบประเมินระดับพฤติกรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยส่งทางไปรษณีย์ (ผู้วิจัยแนบซองติดแสตมป์จำหน่ายของส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย) ได้รับแบบประเมินฯ ครบทุกฉบับ

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยส่งทางโดยใช้ Google form ได้รับแบบสอบถามคืน 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.90

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ตามวัน เวลา สถานที่ที่กำหนด โดยผู้วิจัยดำเนินการตามหลักการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 4 การนำโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าร่วมพัฒนาตามโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีตามหลักการพัฒนา 70: 20: 10 จำนวน 120 ชั่วโมง 1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 12 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 10 2. การศึกษาดูงาน จำนวน 6 ชั่วโมง 3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 18 ชั่วโมง ข้อ 2 รวมกับข้อ 3 คิดเป็นร้อยละ 20 4. การบูรณาการกับการปฏิบัติงาน จำนวน 84 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 70 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมและนิเทศติดตามประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัด การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์ความเหมาะสมความเป็นไปได้ของโปรแกรมฯ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ดัชนีประเมินความต้องการจำเป็นใช้สูตร (Modified Priority Needs Index : PNI Modified)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 30 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) การออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ มี 8 ตัวชี้วัด 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 8 ตัวชี้วัด 3) การใช้และพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ มี 8 ตัวชี้วัด 4) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน มี 6 ตัวชี้วัด ผลการประเมินความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลำดับที่ 3 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ และลำดับที่ 4 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

3. ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา ประกอบด้วย Module 1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 3 การใช้และพัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้สำหรับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 4 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลการพัฒนาผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏดังนี้

4.1 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า คะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนาสูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

4.2 ผลการประเมินระดับพฤติกรรมตามโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คะแนนประเมินระดับพฤติกรรมหลังการเข้าร่วมพัฒนาสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

4.3 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 30 ตัวชี้วัด ผลการประเมินความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำองค์ประกอบมาสังเคราะห์หาตัวชี้วัดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ และนำไปประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะของครูในการจัดชั้นเรียนแนวใหม่ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้นำเสนอว่า ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับการเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไฉไลศรี เพชรใต้ (2563) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 องค์ประกอบ จำนวน 15 ตัวชี้วัด ยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สรณาทองธรรมมา (2564) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ครูสมรรถนะสูง ในระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 15 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยสรุปว่า

2.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูโรงเรียนประถมศึกษามีความสนใจและพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมและสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ แต่ยังขาดหลักการหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน อีกทั้งยังจัดการเรียนการสอนแบบเดิมคือครูเป็นผู้ให้ความรู้ตั้งที่นทลี พรธาดาวิทย์ (2561) ได้นำเสนอว่า การสอนแบบเดิมจะไม่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปปฏิบัติได้ดี และอาจไม่ส่งเสริมต่อสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ผู้สอนบางส่วนมักมุ่งเน้นการสอนอย่างไม่เป็นระบบแบบแผน หรือเลือกรูปแบบการสอนที่ไม่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนจึงอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายหรือเกิดทัศนคติในแง่ลบได้อีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไฉไลศรี เพชรใต้ (2563) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิवास โภธิตาทอง (2563) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษามีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ปรับจากครูที่มีบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อำนวยความสะดวก แนะนำมากกว่าสั่งให้ผู้เรียนทำ ดังที่ Castillo (2005) ได้นำเสนอว่า การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการเสริมสร้างสมรรถนะครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของศราวดี สนใจ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนศักดิ์ เจริญธรรม (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครุศึกษาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

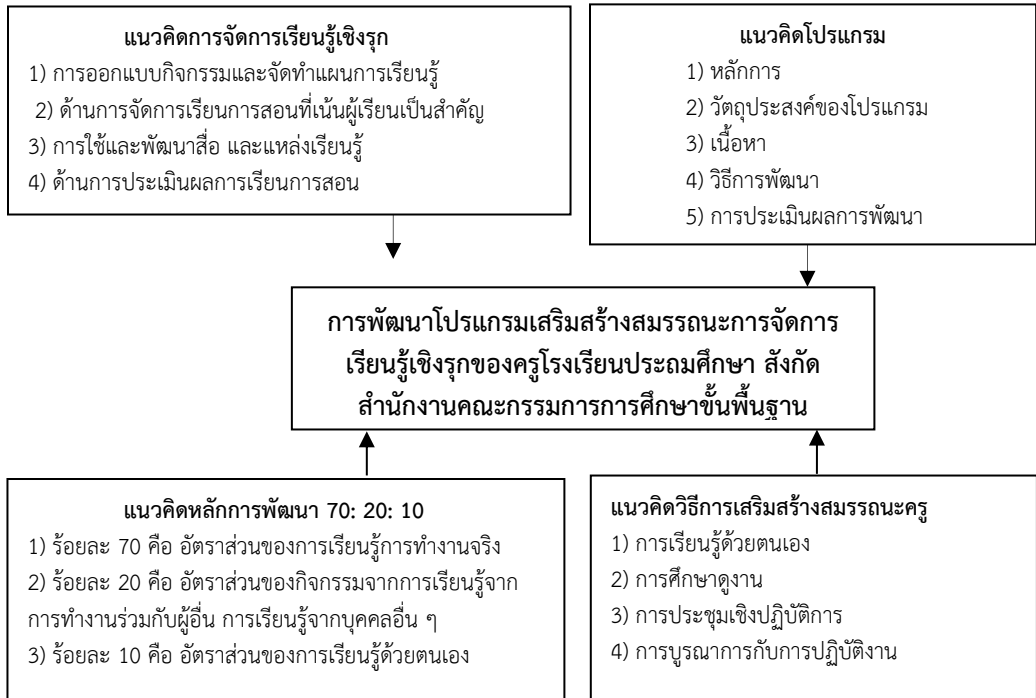
3. ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา ประกอบด้วย Module 1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 3 การใช้และพัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Module 4 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลการพัฒนา ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องชัดเจนสามารถนำมากำหนดโปรแกรมได้อย่างถูกต้องตามหลักทฤษฎีกระบวนการพัฒนาโปรแกรมของธำรง บัวศรี (2542) ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผลการพัฒนา และแนวคิดวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะครูของ นิสดาร์ก เวชยานนท์ (2548) ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การศึกษาดูงาน 3) การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ 4) การบูรณาการกับการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของมัญชลี เปี่ยมดี (2563) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย หลักการและเป้าหมายของโปรแกรม จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เนื้อหาของโปรแกรม กิจกรรมการพัฒนา และการประเมินผลโปรแกรม ผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสรุยา ทองธรรมมา (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย หลักการและเป้าหมายของโปรแกรม จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เนื้อหาของโปรแกรม กิจกรรมการพัฒนา และการประเมินผลโปรแกรม ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรม 180 ชั่วโมง ผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

4. ผลการใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยสรุปว่า

ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า คะแนนประเมินความรู้และระดับพฤติกรรมหลังการเข้าร่วมพัฒนาสูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมากำหนดแนวปฏิบัติตามโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมพัฒนาจึงมีความรู้ความเข้าใจใน และสามารถปฏิบัติตามโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของไฉไลศรี เพชรใต้ (2563) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 12.90 คิดเป็นร้อยละ 43.00 และมีคะแนนหลังการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 27.66 คิดเป็นร้อยละ 92.20 และสอดคล้องกับงานวิจัยของลีลาวดี ชนะมาร (2563) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้เนื้อหาในรายวิชาการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ แล้วนำมากำหนดโปรแกรมมีแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลให้ครูปฏิบัติตามโปรแกรมได้จริงและจึงมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของไฉไลศรี เพชรใต้ (2563) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของสรญา ทองธรรมมา (2564) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีสมรรถนะตามกรอบการพัฒนาที่สูงขึ้น ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยเป็นโมเดลโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากงานวิจัย

จากภาพที่ 1 ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ได้มีขอบข่ายเพียงแค่เรื่องของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเท่านั้น การที่จะเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีแนวคิดการพัฒนาและการเสริมสร้างสมรรถนะครูรวมทั้งการบริหารจัดการที่ดีในด้านต่าง ๆ จึงจะสามารถเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านการออกแบบการเรียนรู้การสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและส่งผลให้ครูในสถานศึกษาเกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำนโยบายการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับติดตามการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง

2. ควรนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปบูรณาการใช้และพัฒนาสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักการพัฒนา 70: 20: 10 และใช้หลักการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของครูโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ด้านการออกแบบการเรียนรู้การสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปลงเชิงลึกเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาขึ้น ในลักษณะการพัฒนารูปแบบ หรือการพัฒนากลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2552). *บทบาทของครูในการเรียนรู้แบบ Active Learning*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไฉไลศรี เพชรใต้. (2563). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ธนศักดิ์ เจริญธรรม. (2561). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- চারঙ্গ বব্বস্রী. (2542). *তথ্যস্বীকৃতি: কারোকাব্য এবং কারোকাব্য (পিম্পক্রিংশতী 2)*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- นนทลี พรธาดาวิทย. (2561). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning*. กรุงเทพฯ: ทริปเฟลล์ เอ็ดดูเคชั่น.
- นิสตากร เวชยานนท์. (2553). *Competency Model กับ การประยุกต์ใช้ในองค์กรไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มัญชลี เปี่ยมดี. (2563). *การพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ลีลาวดี ชนะมาร. (2563). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (ดุสิตนิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- วัชรรา เล่าเรียนดี และคณะ. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 12)*. นครปฐม: เพชรเกษมพรินติ้ง กรุป.

- ศราวุฒิ สนใจ. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สรญา ทองธรรมมา. (2564). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิवास โปธิตาทอง. (2563). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Castillo, E.D. (2005). *Defining Competencies*. Mexico City: Mar.

